

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžk/11/2016
Identifikačné číslo spisu: 1016201142
Dátum vydania rozhodnutia: 24.07.2018
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1016201142.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu/sťažovateľa: Q. Q., trvale bytom V. XXX, toho času Ústav na výkon trestu odňatia slobody, Sládkovičova 80, Kráľová, Banská Bystrica, zastúpený: JUDr. Jozef Sabó, advokát, Obchodná 187/6, Sečovce, proti žalovanému: Zbor väzenskej a justičnej stráže, Šagátova 1, Bratislava, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/131/2016-11 zo dňa 08. novembra 2016, v konaní o žalobe proti inému zásahu orgánu verejnej správy, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 8. novembra 2016 č. k. 5S/131/2016-11 zrušuje a vec krajskému súdu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I. Konanie na správnom súde

1. Žalobou proti inému zásahu orgánu verejnej správy doručenou Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „správny súd“) dňa 29.06.2016 sa sťažovateľ domáhal vydania rozhodnutia, že zásah žalovaného spočívajúci v poskytnutí nedostatočnej stravy žalobcovi v dňoch 04.05., 05.05., 06.05., 09.05., 10.05. a 12.05.2016 bol nezákonný a žalovanému sa zakazuje pokračovať v poskytovaní stravy nezodpovedajúcej odporúčaným výživovým dávkam žalobcovi ihneď od právoplatnosti uznesenia.

2. Žalobca v žalobe uviedol, že vykonáva trest odňatia slobody v Ústave pre výkon trestu odňatia slobody v Leopoldove, kde sústavne dostáva jedlo v rozpore s právnymi predpismi, ktorými sú garantované nutričné hodnoty stravy, na ktorú má nárok. Tvrdil, že vo vyššie označených dňoch nedostal v dávke stravy absolútne žiadne mäso alebo mäsové výrobky, rovnako bol ukrátený na mlieku alebo mliečnych výrobkoch v rozsahu cca 70% z dávky, ktorú mal dostať, čo je podľa jeho názoru v rozpore s právnymi predpismi.

3. Z podania Centra právnej pomoci, kancelária Nitra (ďalej aj „CPP“) zo dňa 22.07.2016, ktorým CPP žiadalo správny súd o súčinnosť, vyplýva, že sťažovateľ žiadosťou doručenou CPP dňa 14.07.2016 požiadal o poskytnutie právnej pomoci vo veci podania predmetnej žaloby.

4. Uznesením doručeným žalobcovi dňa 09.09.2016 správny súd vyzval žalobcu, aby v lehote 15 dní od doručenia uznesenia predložil doklad o dosiahnutí vysokoškolského vzdelania II. stupňa v študijnom odbore právo, alebo originál plnomocenstva udeleného advokátovi na zastupovanie v predmetnom konaní. Zároveň ho poučil, že má možnosť zvoliť si advokáta alebo sa obrátiť na Centrum právnej pomoci, s poukazom na § 26 ods. 2 Zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“). V odôvodnení uznesenia zároveň žalobcu poučil, že v prípade nedoručenia plnej moci pre advokáta v stanovenej lehote súd uznesením žalobu odmietne (§ 98 ods. 1 písm. f/ S.s.p.).

5. Uznesením č. k. 5S/131/2016-11 zo dňa 08.11.2016 správny súd odmietol žalobu a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. V odôvodnení uznesenia uviedol, že postupoval v súlade s § 59 ods. 3 v spojení s § 98 ods. 1 písm. h) S. s. p., nakoľko sťažovateľ ani po výzve na odstránenie väd podania v lehote určenej správnym súdom podanie nedoplnil.

II.

Kasačná sťažnosť žalobcu

6. Proti uzneseniu správneho súdu podal žalobca prostredníctvom advokáta v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť, pričom podľa pripojeného plnomocenstva zo dňa 30.11.2016 splnomocnil advokáta na zastupovanie vo veci kasačnej sťažnosti a na vykonanie všetkých potrebných úkonov s tým súvisiacich. V kasačnej sťažnosti uviedol, že listom zo dňa 10.09.2016 podal správne súdu „Návrh na prerušenie konania do právoplatného skončenia súdneho konania a administratívneho konania v súvislosti s rozhodovaním CPP o žiadosti žalobcu na poskytovanie právnej pomoci“, ktorým požiadal CPP o určenie advokáta. Uviedol, že žiadosti nevyhovujúce rozhodnutie CPP napadol žalobou na Krajskom súde v Trenčíne.

7. Namietal, že správny súd sa pred odmietnutím žaloby s týmto návrhom nevysporiadal. Uvedený postup považoval za nezákonný, majúci za následok odopretie žalobcovho práva na prístup k súdu a na spravodlivý proces. Navrhol zrušiť napadnuté uznesenie správneho súdu a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Požiadal tiež o oslobodenie od súdnych poplatkov v predmetnej veci. Ku kasačnej sťažnosti pripojil takmer nečitateľnú fotokópiu žalobcom podpísaného návrhu zo dňa 10.09.2016 na prerušenie konania adresovaného Krajskému súdu v Bratislave k sp. zn. 5S/131/2016. Pripojil tiež informáciu ÚVTOS a ÚVV z evidenčnej karty korešpondencie žalobcu za september 2016, podľa ktorej bolo dňa 26.09.2016 zaevidované odoslanie zásielky Krajskému súdu v Bratislave.

8. Na základe tvrdení obsiahnutých v kasačnej sťažnosti si kasačný súd žiadosťami o súčinnosť obstaral ďalšie informácie a zistil, že Krajský súd v Trenčíne v konaní pod sp. zn. 13S/31/2016 rozsudkom zo 14.06.2017 zrušil rozhodnutie CPP o nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci sťažovateľovi. Následne Centrum právnej pomoci, Kancelária Nitra, rozhodnutím z 13.06.2018 priznalo sťažovateľovi nárok na poskytovanie právnej pomoci vo veci predmetnej žaloby, ktorú správny súd odmietol. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 18.06.2018.

III.

Právne názory kasačného súdu

9. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.), pričom splnil podmienku právneho zastúpenia advokátom (§ 449 ods. 1 S.s.p.), preskúmal napadnuté uznesenie spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyselne (§ 452 ods. 1 v spojení s § 139 ods. 4 S.s.p.) si osvojil záver, že kasačná sťažnosť je

dôvodná a v zmysle § 462 ods. 1 S.s.p. je potrebné zrušiť uznesenie krajského súdu a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Takto kasačný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.).

10. Kasačný súd zdôrazňuje, že predmetom konania o kasačnej sťažnosti je v medziach uvedených v § 453 S.s.p. prieskum prípustnosti a následne dôvodnosti podanej kasačnej sťažnosti, preto kasačný súd primárne na základe dôvodov kasačnej sťažnosti preskúmal relevanciu vytýkaných nedostatkov konania správneho súdu a napadnutého uznesenia v rozsahu sťažnostných bodov.

11. Z kasačnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ považoval odmietnutie jeho žaloby za nezákonné a postup súdu podľa neho mal za následok odopretie práva na prístup k súdu a na spravodlivý proces. Predovšetkým mal za to, že neexistoval legitímny dôvod na nevyhovenie jeho žiadosti o prerušenie konania, keďže učinil všetky možné právne kroky, aby bola podmienka právneho zastúpenia splnená.

12. Kasačnému súdu teda pripadla úloha posúdiť, či bola žaloba sťažovateľa odmietnutá nezákonne (§ 440 ods. 1 písm. j/ S.s.p.) a či nesprávnym procesným postupom správny súd znemožnil sťažovateľovi, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ S.s.p.), pričom ťažisko sťažovateľovej stručnej argumentácie sa týka práve porušenia práva na spravodlivý proces.

13. Krajský súd v odôvodnení svojho uznesenia nijako nereflektoval ani nevyhovujúce rozhodnutie CPP (ktoré bolo v čase rozhodnutia správneho súdu právoplatné, hoci neskôr bolo zrušené), ani návrh na prerušenie konania v súvislosti s konaním o správnej žalobe proti tomuto rozhodnutiu. Z obsahu súdneho spisu nevyplýva, že by správny súd v skutočnosti disponoval informáciou o tom, že o žiadosti o priznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci vôbec bolo rozhodnuté. Rovnako sa v spise až do podania kasačnej sťažnosti s prílohami nenachádzala žiadosť o prerušenie konania. Avšak nepochybne správny súd zo žiadosti CPP o súčinnosť v čase rozhodovania vedel, že sťažovateľ požiadal CPP o priznanie nároku na právnu pomoc ešte skôr, ako ho správny súd vyzval na doplnenie podania.

14. Nie je zrejmé, prečo sa žiadosť o prerušenie konania z 10.09.2016 nedostala do spisu správneho súdu, avšak kasačnému súdu sa javí ako vierohodné tvrdenie sťažovateľa, že ju súdu zaslal dňa 26.09.2016, čo podoprel zoznamom odoslanej korešpondencie, ktorý obsahuje aj zásielku adresovanú správne súdu. Pritom treba prihliadnuť na kroky, ktoré vo vzťahu k získaniu kvalifikovaného právneho zastúpenia sťažovateľ urobil aj bez výzvy súdu - žiadosť doručená CPP dňa 14.07.2016, následne žaloba proti rozhodnutiu CPP zo dňa 05.09.2016. Sťažovateľ dokonca túto žiadosť o prerušenie konania s relevantnými informáciami podal v súdom určenej lehote 15 dní od doručenia uznesenia s výzvou.

15. Bez ohľadu na to, prečo sa žiadosť o prerušenie konania v súdnom spise nenachádza, podľa názoru kasačného súdu sťažovateľ urobil všetko, čo bolo možné od neho rozumne vyžadovať, aby získal právne zastúpenie prostredníctvom CPP, a relevantnou žiadosťou požiadal o prerušenie konania pred správnym súdom až do skončenia súdneho a administratívneho konania v tejto veci. Keby sa správny súd zaoberal podanou žiadosťou, zrejme by pri rešpektovaní práv sťažovateľa nemohol rozhodnúť tak, že by žalobu odmietol bez toho, aby poznal výsledok týchto konaní.

16. Preto kasačný súd konštatuje, že neprihliadnutím na žiadosť o prerušenie konania a na konania o poskytnutí právnej pomoci žalobcovi došlo k tomu, že správny súd rozhodnutím o odmietnutí žaloby skutočne znemožnil sťažovateľovi, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Kasačný súd ďalej poukazuje na to, že nezrušil uznesenie správneho súdu iba kvôli tomu, aby správny súd formálne rozhodol o žiadosti o prerušenie konania, pričom by napriek tomu musel odmietnuť žalobu z rovnakého dôvodu. Takýto postup by bol zbytočne formalistický a nevhodný, obzvlášť v situácii, keby správne súdu takáto žiadosť nebola doručená napríklad chybou poštového podniku. Avšak v konaní nemožno ignorovať skutočnosť, že po zrušujúcom rozsudku Krajského súdu v

Trenčínne vo veci rozhodnutia CPP napokon bol sťažovateľovi priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci a bol mu na poskytovanie právnej pomoci v prejednávanej veci určený advokát. Hoci kasačný súd nedisponuje plnomocenstvom sťažovateľa pre tohto advokáta vo veci konania pred správnym súdom, je namieste predpokladať, že toto plnomocenstvo sťažovateľ správnemu súdu v krátkom čase doručí a tým odstráni krajským súdom správne identifikovaný nedostatok podmienok konania spočívajúci v chýbajúcom právnom zastúpení žalobcu.

18. V tejto súvislosti kasačný súd poznamenáva, že správny súd v bode 2 odôvodnenia uznesenia nesprávne aplikoval na žalobu ustanovenie § 49 ods. 1 S.s.p., podľa ktorého sa povinnosť zastúpenia vzťahuje už na spísanie žaloby. Sťažovateľova žaloba totiž bola správnemu súdu doručená ešte počas účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, ktorý nepredpisoval spísanie žaloby advokátom, preto v zmysle § 491 ods. 2 S.s.p. bolo treba prihliadnuť na to, že žaloba bola podaná riadne.

Podľa § 491 ods. 1 S.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 491 ods. 2 S.s.p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

19. Ďalej kasačný súd má za to, že s ohľadom na vzniknutú procesnú situáciu si účel dotknutých právnych inštitútov žiada, aby bolo primerane aplikované ustanovenie § 71 ods. 2 S.s.p. o neuplynutí lehoty počas konania pred Centrom právnej pomoci, kam treba nevyhnutne zahrnúť aj čas súdneho konania o žalobe proti prvému (nevyhovujúcemu) rozhodnutiu CPP. Preto nie je namieste konštatovanie, že sťažovateľ neodstránil nedostatky konania v určenej lehote, keď táto lehota v skutočnosti až do právoplatného rozhodnutia CPP spočívala.

20. Správny súd preto bude povinný prihliadnuť na priebeh konania o poskytnutí právnej pomoci pred CPP a v prípade, že v ďalšom priebehu súdneho konania bude žalobca spĺňať procesnú podmienku zastúpenia advokátom, bude povinný vo veci ďalej konať. Pritom musí naďalej skúmať ostatné procesné podmienky konania vrátane prípustnosti žaloby.

21. O trovách konania kasačný súd nerozhodol s ohľadom na ustanovenie § 467 ods. 3 S.s.p., podľa ktorého ak kasačný súd zruší rozhodnutie krajského súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný riadny opravný prostriedok.